

Musik A

1. Identitet og formål

1.1 Identitet

Musikfaget forener en teoretisk-videnskabelig, en kunstnerisk og en performativ tilgang til musik som en global og almenmenneskelig udtryksform. Musikfaget integrerer elementer fra det humanistiske, det naturvidenskabelige og det samfundsvidenskabelige område med henblik på almindelse, identitetsudvikling og studiekompetence. Igennem den skabende proces og musikalske udførelse spiller musikfaget en væsentlig rolle for skolekulturen.

1.2 Formål

Undervisningen skal udfordre og udvikle elevernes musikalske univers og give dem analytisk kompetence til selvstændigt at beskæftige sig indgående med musikalske udsagn og arbejde med at tilrettelægge og arrangere musikalske forløb samt udtrykke sig i og om musik. Disse formål gælder såvel det mundtlige som det skriftlige arbejde.

Gennem analyser af musik og musikrelaterede forhold og ved at arbejde med musikalske parametre, musiklære, hørelære og musikteori skal eleverne gennem undervisningen opnå musikalsk kunnen og bevidsthed. Undervisningen inddrager historiske, samfundsmæssige og kulturelle perspektiver og giver dermed eleverne øget omverdensforståelse. Gennem kunstnerisk-performative processer – solistisk og i ensemble – tilegner eleverne sig musikalske færdigheder, almindelse og studiekompetencer.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1 Faglige mål

Eleverne skal kunne:

Musikkundskab (-teori og -historie)

- anvende musikfagets metoder, teori og terminologi i mundtlig og skriftlig analyse af vestlig kunst- og populærmusik – herunder dansk musik – og af musik fra ikke-vestlige kulturer
- anlægge synsvinkler af historisk, samfundsmæssig, kulturel, genre- og stilmæssig art på det musikalske stof
- demonstrere kendskab til læsning af et orkesterpartitur
- udfærdige en teoretisk konsistent, nodebaseret skriftlig sats
- opsøge, bearbejde og kritisk anvende fagrelevant kildemateriale fra trykte og virtuelle medier

Musikudøvelse (solospil og -sang, sammenspil og korsang)

- udfylde en plads som sanger og instrumentalist – solo og i ensemble – inden for et dansk og internationalt repertoire af en- og flerstemmige sange og satser og reflektere over udtryk og fortolkning
- samarbejde om indstudering og fremførelse af et musikalsk arrangement for et publikum
- tilrettelægge, arrangere og realisere en musikalsk sats.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er følgende:

Musikkundskab (-teori og -historie)

- satser, større musikalske værker og numre fra vestlig kunst- og populærmusik gennem tiderne, herunder folkemusik, dansk musik og ny kompositionsmusik samt ikke-vestlig musik
- musikhistoriske og musikkulturelle forhold gennem tiderne
- musikalske parametre, musiklære, hørelære og musikteori med henblik på anvendelse i analyse-sammenhæng
- litteratur med relation til den udvalgte musik.

Musikudøvelse (solospil og -sang, sammenspil og korsang)

- musikalsk kreative processer med brug af krop, stemme og et bredt spektrum af instrumenter
- musikalsk stilkendskab, fortolkning samt indstudering med henblik på fremførelse
- et varieret udvalg af enstemmige sange fra ind- og udland
- et varieret udvalg af flerstemmige vokal- og instrumentalsatser fra ind- og udland
- stemmedannelse og instrumentale teknikker
- indstudering og fremførelse af et musikstykke
- teoretisk og praktisk arbejde med arrangement.

2.3 Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved kernestoffet. Det musikalske kernestof skal uddybes ved beskæftigelse med bl.a. musikvidenskabelige problemstillinger, der vedrører musikkens historiske og aktuelle vilkår, musikkens kulturelle og sociale forhold, musikkens psykologiske og receptions-mæssige forhold, musikkens formidlings-, mediemæssige og teknologiske forhold samt musikkens tværkulturelle fremtrædelsesformer. Hertil refleksion over og perspektivering af det musikalske udtryk i en flerfaglig sammenhæng.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

Der lægges vægt på, at eleverne præsenteres for fagets discipliner som en helhed, således at de oplever en sammenhæng og en vekselvirkning mellem det udøvende og det kundskabsmæssige. Både i forbindelse med musikudøvelse og musikkundskab skal det sungne og spillede/hørte gøres til genstand for samtale, analyse og diskussion. I denne kombineret praktiske og teoretiske læreproces kvalificeres musikoplevelsen gennem beskæftigelsen med fagets terminologi og metoder.

Musikundervisningen beskæftiger sig med følgende niveauer i læreprocessen: perception (lytning, oplevelse), reproduktion (udførelse af eksisterende kompositioner), imitation (eftergørelse), produktion (komposition, improvisation), interpretation (fortolkning) og refleksion (perspektivering), som udgør en taksonomisk læringsproces, hvori både induktive og deduktive principper indgår.

I fagets skriftlige dimension ses læringsprocessen som del af en både teoretisk og praktisk udvikling. Det skrevne opleves i forhold til det opførte og omvendt. De to tilgange skal belyse hinanden for at kvalificere elevernes kunstneriske valg og disse valgs udførelsesmæssige og teoretiske konsekvenser.

3.2 Arbejdsformer

Undervisningen introducerer systematisk grundviden i fagets discipliner, herunder musikhistoriske overblik og sammenhænge.

Undervisningen tilrettelægges i øvrigt tematisk, organiseret som klasseundervisning, projekter og kreative opgaver, hvori både praktiske og teoretiske elementer indgår. Uddannelsestiden organiseres herefter i mindst to musikkundskabsemner. Disse skal genremæssigt og historisk være afgørende forskellige. Et af emnerne skal repræsentere en tids- og/eller genremæssig spredning.

Det skriftlige arbejde integreres med musikteori, hørrelære, musiklære og musikudøvelse. I klassen fremføres elevbesvarelser fortløbende med henblik på evaluering og forbedring. I løbet af uddannelsestiden skal eleverne anvende deres skriftlige kompetencer i udarbejdelse af et musikalsk arrangement til fremførelse.

I musikudøvelse veksles der mellem en lærerstyret indstudering og elevstyret gruppesammenspil med læreren som konsulent. Den performative dimension er en vigtig del af læringsprocessen, og som led i undervisningen arbejdes der i musikudøvelse frem mod en koncertbegivenhed på skolen. Den efterfølgende refleksion danner grundlag for fortsat musikalsk udvikling.

Musikundervisningen skal etablere kontakt til det øvrige musikliv.

3.3 It

I musikfaget benyttes computerbårne arbejdsformer som eksempelvis lydoptagelse og redigering, elektronisk håndtering af opgaver, teoriarbejde på computer, lydbearbejdning, komposition, arrangement og indlæring af færdigheder.

3.4 Samspil med andre fag

Musikfaget er omfattet af de generelle krav om samspil mellem fagene og indgår i almen studieforberedelse ifølge de bestemmelser, som gælder for dette forløb.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

For at sikre, at eleverne opnår de beskrevne faglige mål for undervisningen i musikkundskab, gør læreren brug af mindre test undervejs.

Musikfagets udøvende side indebærer en løbende vurdering og forbedring af den musikalske præstation, og evaluering er således en naturlig og nødvendig del af processen. Denne evaluering tager højde for fagets kunstneriske elementer.

De skriftlige opgaver evalueres, så eleven til stadighed udvikler satstekniske færdigheder og bliver i stand til at vurdere sit eget standpunkt i forhold til fagets mål inden for skriftlig musikteori og analyse.

4.2 Prøveformer

Der afholdes en skriftlig prøve på grundlag af et centralt stillet opgavesæt samt en mundtlig prøve i musikkundskab og musikudøvelse.

Den skriftlige prøve

Til den skriftlige prøve i musikteori gives der 5 timer. Det skriftlige opgavesæt består af opgaver stillet inden for kernestoffet.

Den første del af opgavesættet (Musikteori 1) skal besvares med et tangentinstrument (eller andet instrument efter eget valg) og audio-afspilningsudstyr som eneste hjælpemidler. Besvarelsen af denne del af prøven afleveres efter 1 time.

Ved prøvens anden del (Musikteori 2) vælger eksaminanden enten en større opgave inden for korharmonisering, viseudsættelse og jazz- og rockudsættelse eller en række delopgaver. Under denne del af prøven må eksaminanden benytte alle hjælpemidler bortset fra programmel, der indeholder automatiske analyse-, harmoniserings-, arrangements- eller kompositionsfaciliteter.

Eksamenslokalet skal være forsynet med et tangentinstrument. Derudover kan eksaminanden medbringe et instrument efter eget valg.

Den mundtlige prøve

a) Musikkundskab (-teori og -historie)

Mundtlig ektemporalopgave i et af de mindst to musikemner. Prøvematerialet består af en indspilning af et eller flere stykker musik af sammenlagt højst 10 minutters varighed, noder og/eller anden grafisk gengivelse af den klingende musik samt evt. øvrigt materiale.

Prøvematerialet modtages af censor senest 5 hverdage før prøvens afholdelse og godkendes af censor forud for prøvens afholdelse. En fortegnelse over musikemnerne medsendes.

Eksaminationstiden er 30 minutter pr. eksaminand. Der gives 60 minutters forberedelsestid.

Forberedelseslokalet skal være forsynet med afspilningsanlæg og et tangentinstrument.

Eksaminanden kan medbringe instrument efter eget valg.

b) Musikudøvelse (solospil og -sang, sammenspil og korsang)

Eksaminanden skal i to selvvalgte musikstykker vise færdigheder i såvel solo- som ensemble-sammenhæng, ligesom eksaminanden skal demonstrere såvel vokale som instrumentale færdigheder. En gruppe består af højst 8 eksaminander, og stemmerne skal være solistisk besat.

Under særlige omstændigheder kan eksaminander medvirke og blive bedømt i indtil tre opgaver.

En opførelse af indstudert musik suppleres af en kort, individuel redegørelse for og samtale om den opførte musik og det valgte udtryk. Denne supplerende del af prøven gennemføres for hver enkelt eksaminand, og de øvrige medlemmer af gruppen må ikke være til stede i prøvelokalet, før de selv er blevet eksamineret.

Eksaminationstiden er sammenlagt 10 minutter pr. eksaminand.

I tiden mellem sidste undervisningstime og den mundtlige prøve mødes læreren med eleverne 2-3 gange for at vedligeholde de musikalske færdigheder med henblik på gruppefremførelse.

Selvstuderende prøves i musikkundskab ved lodtrækning i et af de to musikemner, hvis indhold i begge tilfælde godkendes af eksaminator.

Selvstuderende bedømmes i musikudøvelse på to soloopgaver, hvoraf den ene udvælges af censor fra et bredt og varieret repertoire af enstemmige sange, sammensat af eleven og godkendt af eksaminator.

Ved prøve i sygeeksamensterminen eksamineres i musikkundskab samt to solonumre valgt af eksaminanden, idet gruppesammenspil bortfalder.

4.3 Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op til de faglige mål, som er angivet i pkt. 2.1.

Den skriftlige prøve

Ved den skriftlige prøve lægges der vægt på:

- indgående kendskab til én eller flere af fagets skriftlige discipliner
- indgående kendskab til de for de skriftlige discipliner relevante notationspraksiser
- kendskab til funktionstonal harmonisering
- konsistent brug af regler for satsteknik og stemmeføring
- bevidst brug af de satstekniske virkemidler som en del af et formskabende musikalsk udtryk
- skriftlig udtryksfærdighed i forbindelse med musikalsk analyse.

Der gives én karakter ud fra en helhedsbedømmelse, idet prøven uden hjælpemidler vægtes med ca. 1/3, og den efterfølgende prøve på 4 timer vægtes med ca. 2/3.

Den mundtlige prøve

Ved den mundtlige prøve lægges der vægt på følgende:

a) Musikkundskab (-teori og -historie)

- indgående kendskab til musikteori og evne til at overføre dette kendskab til analyse af musik
- indgående kendskab til musikstykkets historiske, samfundsmæssige, kulturelle, genre- og stil-mæssige kontekst
- evne til at læse musikalsk notation.

b) Musikudøvelse (solospil og -sang, sammenspil og korsang)

- lydhørhed og musikalitet, dvs. fornemmelse for egen funktion i gruppen i balance med gruppens øvrige medlemmer, både i sammenspil og i den efterfølgende samtale
- praktiske færdigheder i sammenspil og musikalsk udtryk.

Eksaminanderne bedømmes individuelt, og der gives én samlet karakter for eksaminandens præstation. Musikkundskab og musikudøvelse vægtes ligeligt.